

การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

The Promoting Self-Discipline in Young Childhood by Organizing Learning Experiences Using Local Learning Resources

วัลภา ไชยยะ^{1,*} และ ทศนีย์ นาคุณทรง²

Wanlapha Chaiya^{1,*} and Tassanee Nakunsong²

^{1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Master of Education, Program in Early Childhood Education, Faculty of Education,
Rajabhat Maha Sarakham University

*Corresponding author's email: Ying0857463288@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

27 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

1 ตุลาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

8 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กชาย – หญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 16 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ (1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 24 แผน (2) แบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับผิดชอบ และด้านการควบคุมตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านเฉลี่ยสูงขึ้น หลังการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 17.00$, S.D. = 0.73) คิดเป็นร้อยละ 99.44 และก่อนการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 12.63$, S.D. = 1.20) คิดเป็นร้อยละ 70.14 ซึ่งหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

คำสำคัญ: ความมีวินัยในตนเอง, แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this research were to compare before and after of self-discipline of young children through the learning experiences provided using local learning resources. Purposive sampling is used to choose a target sample of 16 young children, ages 3 to 4,

who are enrolled in kindergarten level 1 semester 2 academic year 2023, Child Care Center of the Huangua Subdistrict Administrative Organization, Yang Talad district, Karasin Provinces. The study included 2 primary research instruments: (1) learning experiences facilitated by local learning resource plans, consisting of 8 units with three repetitions per unit for a total of 24 plans; and (2) an observation form on self-discipline that has two sides, such as responsibility and self-control. The mean, standard deviation, and percentage were the statistics used in the data analysis. The study's findings showed that following an experiment on young children's self-disciplines through learning experiences delivered using locally available learning resources, both the overall mean and each side were higher ($\bar{X} = 17.00$, S.D. = 0.73), with a percentage of 99.44, than they were prior to the experimentation ($\bar{X} = 12.63$, S.D. = 1.20), with a percentage of 70.14.

Keywords: Self-Discipline, Local Learning Resources, Young Children

บทนำ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้มีความรู้ และผ่านการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา เด็กจะได้รับพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มีแนวทางว่า เด็กทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และยังสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ และถือว่านักเรียนมีความเป็นหัวใจหลัก ในกระบวนการจัดการศึกษา และจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาตนเองให้เป็นไปตามธรรมชาติ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มตามศักยภาพ อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งเด็กทุกคนจะมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ครอบคลุม เด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแล คือบุคคลที่สำคัญ ในการอบรมเลี้ยงดูให้มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อพัฒนาการ และองค์ความรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาควร เลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงโดยสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะความสนใจ

ความต้องการและความสามารถของเด็ก สร้างบรรยากาศในการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทำ อยากเล่น อยากค้นคว้าทดลอง มีอิสระในการคิด แสดงความรู้สู่ความต้องการและเปิดเผยตนเองมากที่สุด (กรมวิชาการ, 2546)

เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ที่เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาใช้ในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้การจัดการศึกษา จัดอบรมและเรียนรู้ สนับสนุนเครือข่ายภูมิปัญญา และการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ให้เป็นวิถีชีวิตอย่างมีคุณภาพและตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดมาตรา 25 กล่าวคือรัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้กันอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่ง และมีความสุข ดังที่ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2557) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชนหมายถึง ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งที่มีอยู่ในธรรมชาติ บุคคล รูปแบบสังคม วิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม สถานที่ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และจากการสำรวจพื้นที่ชุมชนโดยรอบของโรงเรียนนั้นมีแหล่งเรียนรู้มากมายที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาค้นคว้า ยังไม่พบว่ามี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับบริบทของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง พบว่า ในปีการศึกษาที่ผ่านมาเด็กยังขาดความมีวินัยในตนเองที่จะนำมาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน และการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมถึงจากรายงาน SAR ของปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า เด็กมีคะแนนประเมินผลด้านความมีวินัยในตนเองค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาอย่างจำเป็นอย่างเร่งด่วนสำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็ก จึงได้ทำการศึกษาเพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแนวทางที่สอดคล้องและเหมาะสม ในการนำไปสู่การแก้ปัญหาเด็กขาดวินัยในตนเอง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติที่ทุกคนพึงจะต้องมี พฤติกรรมของความมีวินัย ในตนเองเป็นคุณธรรมพื้นฐานของค่านิยม 12 ประการ มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรม หากทุกคนเคารพในกฎเกณฑ์และกติกา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อส่วนรวม จะทำให้สามารถ อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ซึ่งการมีวินัยในตนเองเป็นหัวใจหลักที่จะส่งผลให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตประจำวัน และสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้ ดังนั้น การส่งเสริมการมีวินัยตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2555) ความมีวินัยในตนเองนั้นยังไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ จะต้องมีการเรียนรู้ การสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ รอบตัวและการฝึกปฏิบัติตนเองอย่างสม่ำเสมอในระยะหนึ่ง ซึ่งในช่วงวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังวินัยคือช่วงปฐมวัย เพื่อที่จะให้เด็กแสดงออกในการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ตามสมควร หรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามข้อบังคับ กฎ กติกา ข้อตกลงได้ด้วยตนเอง กระทำด้วยความพึงพอใจ และปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง โดยเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ไปในทางที่ดี ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำ ความตรงต่อเวลา (กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ์, 2550) ซึ่งความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ต้องส่งเสริมกันมาตั้งแต่วัยเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างวินัยให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นอีกด้วย

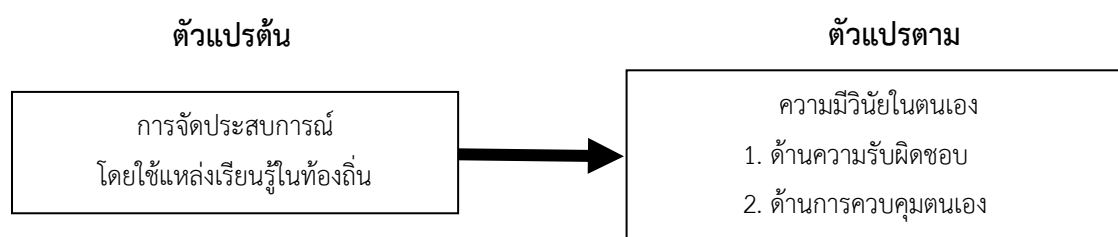
จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านองค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาให้เด็กเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยต่อไปในอนาคต และนำพาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักสูตรการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มีวิธีดำเนินการศึกษาประกอบด้วย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้อง 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัว ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยมีนักเรียน จำนวน 16 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แผนละ 20 นาที ประกอบด้วย 8 หน่วย ได้แก่ หน่วยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัว หน่วยวัดบึงบ้านเสี้ยว หน่วยวัดป่าสันติवासอินทาราม หน่วยสวสมบึงเมืองแสน หน่วยสวนองุ่น หน่วยร้านนิโรจน์ คำผ้า หน่วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเสี้ยวและหน่วยโรงเรียนบ้านเสี้ยววิทยาสรรพ์
2. แบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการควบคุมตนเอง

วิธีรวบรวมข้อมูล การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาควิชาปีที่ 2 ปี การศึกษา 2566 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีวิธีการทดลองดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลองสังเกตความมีวินัยในตนเอง ในคาบกิจกรรมประจำวัน ระหว่างเวลา 09.10 – 11.30 น. โดยใช้แบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง
2. ดำเนินการทดลองโดยจัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ในตอนเช้า ระหว่างเวลา 09.00 – 11.00 น. เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วัน อังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 2 ชั่วโมง
3. หลังการทดลองทำการสังเกตความมีวินัยในตนเอง ในคาบกิจกรรมประจำวัน ระหว่างเวลา 09.10 – 11.30 น. โดยใช้แบบสังเกตความมีวินัยในตนเอง ชุดเดิม
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ค่าร้อยละ และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
2. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าความสอดคล้อง (IOC) (ไพศาล วรคำ, 2554)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (รายด้าน)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านความรับผิดชอบ				
1.1 การปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงในการทำกิจกรรม	1.88	0.50	2.75	0.45
1.2 การเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่	2.12	0.34	2.94	0.25
1.3 การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย	2.25	0.45	2.75	0.45
2. ด้านการควบคุมตนเอง				
2.1 การเข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อนหลัง	2.31	0.60	2.94	0.25
2.2 การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ	2.06	0.25	2.88	0.34
2.3 การไม่เล่นหรือส่งเสียงดังในเวลาทำกิจกรรม	2.06	0.25	2.75	0.44
รวม	2.11	0.14	2.84	0.09

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 พบว่า ระดับคะแนนความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในแต่ละด้าน หลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่มีคะแนนสูงสุดคือ การเข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.25) และการเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่ ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.25) รองลงมา คือ การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.34) การปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.45) การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.45) การไม่เล่นหรือส่งเสียงดังในเวลาทำกิจกรรม ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.44) และเมื่อรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.09) แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สามารถส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

แหล่งข้อมูล	N	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ก่อนการจัดประสบการณ์	16	202	12.63	1.20	70.14
หลังการจัดประสบการณ์	16	272	17.00	0.73	94.44

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นก่อนการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 12.63$, S.D. = 1.20) คิดเป็นร้อยละ 70.14

และหลังการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 17.00$, S.D. = 0.73) คิดเป็นร้อยละ 99.44 ซึ่งหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ โดยหลังการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 17.00$, S.D. = 0.73) คิดเป็นร้อยละ 99.44 และก่อนการทดลองเท่ากับ ($\bar{X} = 12.63$, S.D. = 1.20) คิดเป็นร้อยละ 70.14 ทั้งนี้เนื่องมาจาก

1.การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เหมาะสม และสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน โดยทำการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตั้งแต่ปรัชญา การศึกษาปฐมวัย หลักการ จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สารการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์ ซึ่งนำไปสู่การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียน โดยศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1969 อ้างถึงใน สืบศักดิ์ น้อยดัด, 2555) เพียเจต์เป็นบุคคลแรกที่ได้ทำการศึกษาเรื่องจริยธรรมของเด็ก อธิบายไว้ว่า จริยธรรมจะแอบแฝงอยู่ในข้อกำหนดต่าง ๆ ทุกอย่าง และในการเล่นต่าง ๆ ของเด็กจะต้องมีข้อกำหนดที่เป็นรูปแบบที่ซับซ้อนอยู่ในการเล่นนั้น เพียเจต์ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อกำหนดของการเล่นของเด็ก สอดคล้องกับ Mowrer (1963 อ้างถึงใน ธิดารัตน์ ธนะคำดี, 2552) ได้สรุปทฤษฎีของเมารอร์ไว้ว่า การจะเกิดวินัยในตนเองของแต่ละบุคคลนั้น พื้นฐานที่ดีก็คือ ความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา หรือผู้อบรมเลี้ยงดู อันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเอง และเมื่อโตขึ้นการเลี้ยงดูนี้เด็กจะเกิดความพึงพอใจได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Thorndike, & Hagen (1977 อ้างถึงใน ทิศนา ขมมณี, 2557) ในทฤษฎีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง การเรียนรู้จะเกิดในรูปแบบต่าง ๆ จะมีการลองผิดลอง และจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย และสอดคล้องกับ ประเวศ ะสี (2543) เห็นว่าโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องแหล่งเรียนรู้จากชุมชน โดยผู้ศึกษาได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 8 หน่วยการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์ที่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนในการพัฒนาเด็ก ได้แก่ 1) หน่วยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว 2) หน่วยวัดบึงบ้านเสียว 3) หน่วยวัดป่าสันติวาสอินทาราม 4) หน่วยสวสมบึงเมืองแสน 5) หน่วยสวนอู่ 6) หน่วยร้านนิโรจน์ค้าผ้า 7) หน่วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเสียว 8) หน่วยโรงเรียนบ้านเสียววิทยาสรรพ์ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้นี้จะสอดแทรกกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอีกด้วย จะเห็นได้ว่าล้วนแต่มีผลต่อการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองได้เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ที่ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความมีความมั่นใจในตนเองได้ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาเรื่องแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งนี้เกิดจากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่สำคัญของในบริเวณใกล้เคียงบ้านเสียว โดยการสำรวจและสอบถามผู้รู้ในท้องถิ่น พบว่า มีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมากมาย เช่น วัดป่าสันติวาสอินทาราม วัดบึงบ้านเสียว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง ร้านค้าในชุมชน อาชีพต่าง ๆ ในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยวัง แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สวนผักผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งแต่ละสถานที่ได้เลือกนำมาจัดประสบการณ์เพียงส่วนหนึ่งโดยการคำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางของผู้เรียน

2. ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย จำแนกรายด้าน ประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบ และด้านการควบคุมตนเอง หลังการทดลองในทุกช่วงเวลาการทดลองส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนที่สูงขึ้น ได้ดังนี้

2.1 ด้านความรับผิดชอบ เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ในด้านความรับผิดชอบ เปรียบเทียบระหว่างการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 6.25 ถึง 8.44 แสดงว่าในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ในด้านความรับผิดชอบ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จะให้เด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลง ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย หลังการทำกิจกรรม และในกิจกรรมประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ กำลิ่งเหลือ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบ เป็นพฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยแสดงออกโดยการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งที่เป็นของตนเองและของกลุ่ม ประกอบด้วยปฏิบัติตามกติกาในการทำกิจกรรม/เล่น ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ จัดเก็บอุปกรณ์ไว้ที่

2.2 ด้านการควบคุมตนเอง เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ในด้านการควบคุมตนเอง เปรียบเทียบระหว่างการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 6.44 ถึง 8.56 แสดงว่าในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้เด็กเกิดมีความมั่นใจในตนเอง ในด้านการควบคุมตนเอง ซึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จะให้เด็กได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม รอคอยตามลำดับก่อนหลัง ไม่เล่นหรือส่งเสียงในเวลาทำกิจกรรม และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ สอดคล้องกับ ฉันทนา ศรีภักดี (2555) ที่ได้กล่าวว่า การควบคุมตนเอง เป็นการแสดงออกด้วยการกระทำที่เหมาะสมกับเวลา เหมาะสมกับเหตุการณ์และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม เล่นหรือทำกิจกรรมตามลำดับ ก่อน-หลัง ไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกัน ไม่แย่งสิ่งของของผู้อื่น และนอกจากนี้ กาญจนานุหงอ (2564) ได้ศึกษาไว้ว่า การมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มีพัฒนาการความมั่นใจในตนเองสูงขึ้น ควรให้มีแรงจูงใจภายในร่วมด้วย จะทำให้เกิดผลดีเพิ่มขึ้นอีกด้วย จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ด้านความรับผิดชอบ และด้านการควบคุมตนเอง ด้วยเงื่อนไขและข้อตกลงในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรม ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้

1.1 เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นผู้ที่สนใจสามารถนำไปปรับให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ใกล้เคียงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์

1.2 ควรศึกษาบริบทของแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากสถานที่จริงและได้รับประสบการณ์ตรง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่มีต่อตัวแปรอื่น เช่น การแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย อันจะเกิดประโยชน์ต่อครูและเด็กปฐมวัยต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ชุมชน เพื่อพัฒนาพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ. (2550). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบเพลงคุณธรรมตามพระราชดำรัส*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯกราฟิควิน เอ็ดเวอร์ไทซิง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา บุหงอ. (2564). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 8(3), 1-15.
- จารุวรรณ กำลังเหลือ. (2556). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการชั้นเรียนคละอายุ โรงเรียนบ้านห้วยหมากแดง จังหวัดชัยภูมิ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการปฐมวัยศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ฉันทนา ศรีภักดี. (2555). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นที่บ้านของไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทีศนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดารัตน์ ธนะคำดี. (2552). *การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต การวัดผลการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). *การวิจัยเบื้องต้น*. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). *การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ไพศาล วรคำ. (2554). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ตักสิลาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2549)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สืบศักดิ์ น้อยดัด. (2555). *การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.